

ВАЛЕНТИНА СТРИЛЕЦЬ

vvctrilets@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент,

Київський національний лінгвістичний університет,

вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ-150, 03150

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМОВОМУ НАУКОВО- ТЕХНІЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ: СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВОЇ ДОСЛІДЖЕНОСТІ

Проаналізовано наукові публікації за останні 15 років щодо проблеми формування у майбутніх філологів компетентності в письмовому науково-технічному перекладі. У контексті психолінгвістичного аспекту розглянуто доробок представників когнітивної лінгвістики. Охарактеризовано наукові дослідження, які допоможуть сформуванню лінгвістичні засади навчання письмового науково-технічного перекладу. Вказано на публікації, цінні для побудови психологічної моделі студента як активного суб'єкта письмової перекладацької діяльності. Визначено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх перекладачів як ключову проблему, що розглядається в наукових розвідках із дидактики. У межах методичного аспекту проаналізовано здобутки науковців, спрямовані на визначення письмової перекладацької компетентності та характеристику її складників, дослідження особливостей навчання письмового перекладу текстів різних галузей і жанрів, а також застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування компетентності в письмовому науково-технічному перекладі. Окреслено коло питань, які потребують глибшого вивчення чи вдосконалення, а саме: конкретизація змісту компетентності майбутніх філологів у письмовому науково-технічному перекладі; розкриття сутності терміна «науково-технічний переклад», узагальнення наукових здобутків для пояснення мовленнєво-мисленнєвих процесів його здійснення; визначення типології науково-технічних текстів на прикладі нафтогазової галузі; характеристика студента-філолога як суб'єкта письмової перекладацької діяльності; дослідження квазіпрофесійного інформаційно-комунікаційного середовища як умови навчання майбутніх письмових перекладачів.

Ключові слова: майбутні бакалаври філології, науково-технічний переклад, компетентність у письмовому перекладі.

ВАЛЕНТИНА СТРИЛЕЦЬ

vvctrilets@gmail.com

кандидат педагогических наук, доцент,

Киевский национальный лингвистический университет,

ул. Большая Васильковская, 73, г. Киев-150, 03150

ФОРМИРОВАНИЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПИСЬМЕННОМ НАУЧНО- ТЕХНИЧЕСКОМ ПЕРЕВОДЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ

НАУЧНОЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬНОСТИ

Анализируются научные публикации за последние 15 лет, которые относятся к проблеме формирования в будущих филологов компетентности в письменном научно-техническом переводе. В контексте психолингвистического аспекта рассмотрены наработки представителей когнитивной лингвистики. Проанализированы научные исследования, которые помогут сформировать лингвистические основы обучения письменному научно-техническому переводу. Определены публикации, ценные для построения психологической модели студента как активного субъекта письменной переводческой деятельности. Выделены педагогические условия формирования профессиональной компетентности будущих переводчиков как ключевая проблема, рассматриваемая в научных исследованиях по дидактике. В рамках методического аспекта изучены наработки ученых, направленные на определение письменной переводческой компетентности и характеристику ее составляющих, исследование особенностей обучения письменному переводу текстов разных отраслей и жанров, а также использование информационно-коммуникационных технологий в процессе формирования компетентности в письменном научно-техническом переводе. Определен круг вопросов, требующих более глубокого изучения или усовершенствования, а именно: конкретизация содержания компетентности будущих филологов в письменном научно-техническом переводе; раскрытие сущности термина «научно-технический перевод»; обобщение научных достижений для объяснения речемыслительных процессов его осуществления; определение типологии научно-технических текстов на примере нефтегазовой отрасли; характеристика студента-филолога как субъекта письменной переводческой деятельности; исследование квазипрофессиональной информационно-коммуникационной среды как условия обучения будущих письменных переводчиков.

Ключевые слова: будущие бакалавры филологии, научно-технический перевод, компетентность в письменном переводе.

VALENTYNA STRILETS

vvctrilets@gmail.com

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Kyiv National Linguistic University,

73 Velyka Vasylkivska Street, Kyiv-150, 03150

DEVELOPING SCIENTIFIC AND TECHNICAL TRANSLATION COMPETENCE:

CONTEMPORARY STATE OF RESEARCH

In response to the social demand for highly-qualified professionals able to effectively translate texts in different fields of science and technology there must be researched a number of theoretical and practical issues related to future philologists' professional training. The article analyzes academic publications over the last 15 years, which deal with the problem of developing the scientific and technical translation competence of future Bachelors of Philology. The critical review of research papers, which represent psycholinguistic, linguistic, psychological, didactic and methodological aspects of this problem, is carried out. Within the context of the psycholinguistic aspect, the works of representatives of cognitive linguistics are considered. The research papers, which will help to form the linguistic principles of teaching scientific and technical translation, in particular, to distinguish genres of scientific and technical texts and to carry out their genre-stylistic analysis, are characterized. The publications valuable for constructing a psychological model of a student as an active participant of translation activity are determined. The pedagogical conditions of forming future translators' professional competence as the key problem considered in didactics academic papers are

highlighted. Within the framework of the methodological aspect, the achievements of scientists aimed at determining translation competence and characteristics of its components, the study of the particularities of teaching translation of texts for specific purposes of various genres, as well as the application of information and communication technologies in the process of developing scientific and technical translation competence are analyzed. A range of issues that require a deeper study or improvement are outlined: specifying the content of future philologists' scientific and technical translation competence; revealing the essence of the term «scientific and technical translation»; generalizing the achievements of representatives of cognitive linguistics to explain the speech-thinking processes of its implementation; defining the typology of scientific and technical texts through the example of the oil and gas industry; characterizing a Philology student as an active participant of translation activity; studying a quasi-professional information and communication environment as future translators' learning environment.

Key words: *future Bachelors in Philology, scientific and technical translation, translation competence.*

Стрімкий поступ науково-технічного прогресу в різних галузях і розвиток міжнародних зв'язків зумовлюють збільшення обсягів науково-технічної інформації, якою вітчизняні установи, організації й компанії обмінюються із зарубіжними партнерами, що, відповідно, потребує швидкого та якісного письмового перекладу з англійської мови українською і навпаки. У відповідь на це соціальне замовлення необхідним є дослідження широкого спектра теоретичних і практичних питань щодо оптимізації фахової підготовки в бакалавраті студентів спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно)», зокрема, формування у майбутніх філологів компетентності в письмовому науково-технічному перекладі.

Навчання науково-технічного перекладу було в полі зору Л. С. Бархударова, Л. І. Борисової, А. А. Вейзе, Б. М. Клімзо, В. Н. Комісарова, Л. К. Латишева, Г. М. Стрелковського, В. С. Степанової, С. Е. Райт, Л. Д. Райт та інших науковців ще з 50-х років ХХ ст. Розвиток лінгвістики, психолінгвістики, психології, методики навчання іноземних мов, поширення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) спонукають учених-методистів до перегляду наукових надбань, переоцінки підходів, врахування сучасного контексту професійної діяльності письмового перекладача, зокрема, необхідності застосовувати новітні ІКТ, що є вимогою часу і, відповідно, умовою успішного працевлаштування.

Л. М. Черноватий [20] в 2013 р. ґрунтовно проаналізував останні публікації та надав рекомендації щодо вживання термінів. Зокрема, в розділі, присвяченому

навчанню письмового перекладу, автор представив власне бачення етапів, умінь і навичок еквівалентного (повного) й гетеровалентного (скороченого) письмового перекладу, апелюючи як до класиків методики навчання перекладу, так і до сучасних дослідників. Я. Г. Фабрична [19] окреслила сучасний стан розвитку наукової думки з проблеми навчання письмового перекладу в дисертації, присвяченій формуванню у майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в письмовому перекладі методичних текстів. Т. П. Василенко [1] проаналізувала роботи, в яких визначено компонентний склад перекладацької компетентності та виокремлено особливості навчання письмового перекладу філологічних, наукових і публіцистичних текстів, у контексті дослідження формування англійської лексики майбутніх філологів з письмового перекладу публіцистичних текстів. Т. Д. Пасічник [13] розглянула лінгвістичні дослідження, спрямовані на визначення моделі процесу письмового перекладу, а також надбання українських і зарубіжних методистів щодо компонентного складу письмової перекладацької компетентності. Л. О. Максименко [10] ретельно дослідила праці, в яких розкриті психологічні механізми письмового перекладу.

Проте комплексний аналіз новітніх наукових розвідок, які прямо чи опосередковано стосуються формування у майбутніх бакалаврів філології компетентності в письмовому науково-технічному перекладі, належно не представлений у науково-методичній літературі, що підтверджує актуальність нашого дослідження.

Мета статті – здійснити ретроспективний аналіз наукових досліджень за останні 15 років з проблеми формування у майбутніх бакалаврів філології компетентності в письмовому науково-технічному перекладі й виокремити аспекти, які потребують детальнішого вивчення чи вдосконалення.

У фокусі нашого огляду – праці стосовно психолінгвістичного, лінгвістичного, психологічного, дидактичного і методичного аспектів досліджуваної проблеми.

Психолінгвістичні характеристики письмового перекладу як особливого двомовного рецептивно-репродуктивного (згідно з деякими дослідниками, котрі відзначають творчий характер перекладацької діяльності, – рецептивно-продуктивного) виду мовленнєвої діяльності були висвітлені в дослідженнях Д. В. Балаганова (2002), який проаналізував когнітивні процедури розуміння в письмовому перекладі; Т. Г. Пшенкиної (2005), яка окреслила психолінгвістичний аспект вербальної посередницької діяльності перекладача в міжкультурній комунікації; Л. О. Максименко (2015), яка визначила специфіку психологічних механізмів мовленнєвої діяльності перекладача у письмовому перекладі; Т. Д. Пасічник (2011), яка запропонувала міжкультурно-комунікативну робочу модель процесу писемного перекладу, що відображає письмову двосторонню медіацію перекладача як опосередкованого учасника комунікації між комунікантами, котрі представляють дві різні культурно-мовні спільноти.

Лінгвістичний аспект досліджуваної проблеми знайшов відображення у роботах О. О. Зяблової [3], Н. І. Іщенко [5], Т. Р. Кияка [7], А. Л. Міщенко [12].

Так, А. Л. Міщенко на прикладі німецькомовної фахової комунікації фокусує увагу на лінгвістиці фахового тексту крізь призму соціальних, функціональних, комунікативних, прагматичних і лінгвальних факторів [12]. Цінними є узагальнені авторкою дослідження німецьких учених, зокрема п'ятирівнева класифікаційна модель фахових мов Г. Церма та типологічна класифікація фахових текстів Р. Глезер. Т. Р. Кияк, також апелюючи до німецькомовних джерел, виокремлює два стилі функціонування фахових мов: науково-теоретичний і професійно-практичний [7]. Н. І. Іщенко, розглядаючи науково-технічний стиль, виділяє такі типи текстів, як власне наукові, науково-реферативні, науково-довідкові, навчально-наукові, науково-методичні [5]. Наведені класифікації можуть слугувати основою для конкретизації жанрів науково-технічних текстів, які підлягають письмовому перекладу, з урахуванням сучасного контексту фахової науково-технічної комунікації, зокрема активного використання медіа текстів: веб-сайтів компаній, блогів професійних спільнот, електронних бюлетенів новин тощо.

Проведений аналіз наукової літератури свідчить, що серед лінгвістів, як і серед методистів, не існує одностайності щодо позначення перекладу нехудожніх текстів, який називають науково-технічним [5], галузевим [20], фаховим [7; 12], що пояснюється застосуванням різних критеріїв до класифікації та впливом термінів, закріплених в іншомовних джерелах, як у випадку з останнім терміном, який був запозичений з німецькомовних досліджень.

Студент-філолог як суб'єкт перекладацької діяльності був охарактеризований у дослідженнях, які стосуються *психологічного* аспекту. Запропонована О. В. Михайловим [11] структура професійного покликання перекладача, яка включає когнітивний, емоційний, мотиваційний, вольовий, практичний і духовно-моральний компоненти, може слугувати основою для характеристики студента-філолога як суб'єкта перекладацької діяльності. А його професійно важливі якості в межах мотиваційної, вольової, емоційної, предметно-практичної, інтелектуальної й регулятивної сфер, проаналізовані М. І. Прозоровою [16], та пізнавальна самостійність, сформована, згідно з Л. А. Тарховою, шляхом позитивного емоційного ставлення до процесу пізнання, активізації самостійної пізнавальної діяльності, трансформації навчально-пізнавальних мотивів навчання в особистісно-значущі, використання міжпредметних зв'язків [18, с. 7], доповнять психологічну модель майбутнього письмового перекладача.

У контексті *дидактичного* аспекту досліджувалися переважно питання щодо створення педагогічних умов для належної професійної підготовки майбутніх перекладачів [14; 17; 21].

О. В. Попова виділяє такі педагогічні умови: наявність позитивної мотивації; інтеракція дисциплін гуманітарного, мовознавчого циклів і фахових методик; «занурення» студентів в активну самостійну діяльність; актуалізація інтерактивних форм організації професійно-мовленнєвої перекладацької діяльності [14, с. 8]. О. В. Шупта виокремлює забезпечення позитивної мотивації; оптимальне використання елементів проблемного навчання; стимулювання творчих здібностей студентів на основі новітніх (ІКТ); вияв пізнавальної

самостійності студентів [21, с. 117]. На думку О. А. Сорокіної, ефективність фахової підготовки майбутніх перекладачів може бути досягнута завдяки пред'явленню автентичного матеріалу з соціокультурним потенціалом у проблемній формі, забезпеченню діалогічного характеру навчальної діяльності на основі ігрового моделювання ситуацій міжкультурної комунікації з опорою на фасилітацію, включенню студентів у самостійну комунікативно-пізнавальну діяльність на основі використання механізмів педагогічної рефлексії [17, с. 21]. Отже, науковці наголошують на значущості позитивної мотивації, соціокультурного наповнення змісту навчання, міжпредметних зв'язків, інтерактивності та проблемності навчальної діяльності, а також самостійної роботи майбутніх перекладачів.

У межах *методичного* аспекту розглядалися питання змісту фахової компетентності перекладача і формування її складників, навчання письмового перекладу текстів різних галузей і жанрів та використання ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх філологів-перекладачів.

Передусім тут варто назвати підручник «Методика викладання перекладу» професора Л. М. Черноватого [20], в якому узагальнено модель фахової компетентності перекладача. На думку вченого, до робочої моделі фахової компетентності перекладача треба віднести білінгвальну, екстралінгвістичну, перекладацьку, особистісну та стратегічну компетенції.

Н. М. Гавриленко розробила систему навчання студентів нелінгвістичних спеціальностей професійної діяльності перекладача науково-технічних текстів, окресливши складники перекладацької компетентності: комунікативний, спеціальний, соціальний і особистісний [2, с. 6]. Т. Д. Пасічник визначила зміст писемної перекладацької компетентності, яка спирається на комунікативну компетенцію та базову перекладацьку компетенцію, а також виокремила вміння здійснювати письмовий переклад: аналізувати текст оригіналу, реалізовувати переклад, оцінювати текст переклад, редагувати текст перекладу [13, с. 75]. Авторка не експлікувала такі компоненти письмової перекладацької компетентності, як навчально-стратегічний та особистісний, хоча зазначила, що

перший формується на 3-му курсі імпліцитно та стихійно, а на 5-му – більш інтенсивно [13, с. 69–70]. Виокремлені Я. Г. Фабричною комунікативні здібності до письмової перекладацької діяльності (загальні здібності, здатність і готовність до міжкультурного посередництва, ставлення до власної діяльності, організаційні здібності) [19, с. 8], слугують доповненням до особистісної компетенції.

Науковий пошук ряду дослідників був спрямований на формування окремих компетенцій і компетентностей майбутніх філологів-перекладачів, зокрема міжкультурної компетентності (Н. О. Ткаченко (2011)), соціокультурної компетенції (І. Ю. Голуб (2010), Н. О. Корнєєва (2011), І. О. Рябова (2011)), лінгвокультурологічної компетентності через навчання культурно-специфічних смислів ділового дискурсу (Л. П. Тарнаєва (2011)), фонових знань як складника фахової компетентності перекладача медіа текстів (І. Г. Ігнат'єва (2010)), екстралінгвістичної компетентності майбутніх усних перекладачів (О. В. Алікіна, Ю. О. Швецова (2012)), текстотвірної/текстотипологічної компетентності (С. А. Королькова (2006), Т. І. Кавицька (2015)), операціональної компетенції (О. В. Федотова (2014)), граматичної компетенції (С. В. Ігнаткова (2014)), синонімічної компетенції (Н. В. Новосельцева (2004)), англомовної лексичної компетенції з письмового перекладу публіцистичних текстів (Т. П. Василенко (2015)), інформаційно-технологічних компетентностей (М. Г. Інютін (2006), Ю. З. Колос (2010)), перекладацької стратегії через розвиток пізнавальної активності студентів (К. Г. Бабаскіна (2011)).

Наведена вище проблематика досліджень свідчить про підвищений інтерес науковців до екстралінгвістичного компонента фахової компетентності перекладача, який співвідноситься з лінгвосоціокультурною компетентністю, що підтверджує її вагомість для здійснення всіх видів перекладу, в тому числі письмового науково-технічного.

Слушним є виокремлення в структурі професійної компетентності майбутніх філологів текстотвірної/текстотипологічної компетентності [6; 9], під якою Т. І. Кавицька розуміє сукупність контрактивних знань про текст і правила текстотворення та вмінь створювати різні типи тексту-перекладу, максимально

наближені до мовно-культурного формату мови перекладу [6, с. 30]. Згідно з С. А. Корольковою, формування цієї компетентності передбачає поповнення когнітивного багажу майбутнього перекладача максимально великою кількістю моделей текстів як мовою оригіналу, так і мовою перекладу, розвиток умінь визначати тип тексту за домінуючим видом інформації і, відповідно, виділяти домінанти перекладу [9, с. 15].

Не викликає сумнівів своєчасність праць, автори яких досліджують інформаційно-технологічну компетентність майбутніх перекладачів. Так, Ю. З. Колос з'ясувала поняття та визначила структурні компоненти згаданої компетентності [8].

Розглядаючи письмову перекладацьку компетентність як багатокomпонентну систему та беручи за основу (з певними модифікаціями) запропоновану Л. М. Черноватим [20] робочу модель фахової перекладацької компетентності як найбільш досконалу, вважаємо за доцільне доповнити її текстотипологічним й інформаційно-технологічним складниками.

Методика навчання письмового перекладу знайшла відображення в роботах Н. С. Казанцевої (2010), яка розробила основи методичного моделювання в навчанні студентів письмового перекладу; С. А. Королькової (2006) і Т. І. Кавицької (2015), які зацентували увагу на текстотипологічному/текстотвірному аспекті навчання письмового перекладу; О. П. Кузяєвої (2014), яка запропонувала методику навчання студентів-філологів комунікативно-еквівалентного письмового перекладу на матеріалі аудіовізуальних текстів; Я. Г. Фабричної (2015), яка обґрунтувала методику навчання майбутніх викладачів англійської мови письмового перекладу з використання мовного портфеля. Досліджуються активно проблеми навчання галузевого перекладу: науково-технічних текстів аграрної галузі (В. Д. Ігнатенко (2017), А. М. Монашенко (2016)), наукових текстів німецькою мовою (Т. В. Попова (2009)), економічних текстів (А. О. Христюлова (2013), І. В. Зайкова (2009)), офіційно-ділових текстів (О. А. Михайленко (2016)), комерційних листів (Т. Д. Пасічник (2011)), суспільно-політичних текстів

(Л. М. Єжова (2003)). Вважаємо, що цей спектр потрібно розширювати, з огляду на інтенсифікацію обміну науково-технічною інформацією на міжнародному рівні в таких галузях, як нафтогазова промисловість, будівництво, інформаційні технології тощо.

Корисними для розробки технології формування компетентності в письмовому науково-технічному перекладі є запропоновані Т. Д. Пасічник [13] схема, принципи і критерії добору навчального матеріалу, а також підсистема вправ для навчання писемного двостороннього перекладу комерційних листів; В. Д. Ігнатенко [4] – критерії відбору наукових текстів аграрного профілю для навчання анотативного й реферативного видів письмового перекладу та відповідна система вправ; Т. В. Поповою [15] – система вправ для формування навичок і розвитку вмінь у письмовому перекладі наукових текстів.

Науковцями досліджено різні аспекти застосування ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх філологів. Є. В. Іванов (2010) надав науково-методичне обґрунтування застосуванню телекомунікаційних технологій у професійній підготовці перекладачів. О. В. Гребенщикова (2005) і О. О. Мацюк (2011) розкрили особливості формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами ІКТ. Ю. В. Троїцька (2017) проаналізувала дидактичний потенціал новітніх ІКТ, зокрема мультимедійних засобів, для формування професійної мобільності майбутніх перекладачів. А. В. Янковець (2005) дослідив підготовку майбутніх перекладачів засобами ІКТ у військових ВНЗ. Д. А. Алфьорова (2010) вивчила проблему модульного навчання перекладу науково-технічних текстів із використанням ІКТ у контексті підготовки студентів нелінгвістичних ВНЗ за програмою «Перекладач у сфері професійної комунікації». В. Д. Ігнатенко (2017) розробила методику навчання реферативного й анотативного перекладу за допомогою електронного кейсу, розміщеного на дистанційній платформі Moodle. Є. В. Ожегова (2012) дослідила процес формування лінгвоінформаційної самостійності майбутніх перекладачів засобами навчального посібника, навчального курсу й електронної мережевої спільноти. О. О. Козленкова (2009) визначила методичні основи створення курсу

дистанційного навчання письмового перекладу в системі додаткової освіти («перекладач у сфері професійної комунікації»).

Серед засобів ІКТ науковці пропонують використовувати електронний кейс, дистанційний курс, електронну мережеву спільноту. Проте в жодному з перерахованих вище досліджень не розглядається питання використання в процесі фахової підготовки філологів автоматизованих систем перекладу (TRADOS, SmartCAT та їхніх аналогів), які є невід'ємними інструментами сучасного письмового перекладача, оскільки володіння ними вимагається роботодавцями.

Таким чином, проведений аналіз наукових розвідок свідчить, що в дослідженнях, опублікованих за останні 15 років, активно обговорювалися різні аспекти в межах заявленої проблематики, зокрема, структура фахової компетентності перекладача та зміст її компонентів, психолінгвістичні особливості письмового перекладу як виду мовленнєвої діяльності, особливості навчання письмового галузевого перекладу, система вправ для навчання письмового перекладу, засоби його навчання, включаючи електронні, використання новітніх ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх перекладачів. Однак деякі теоретичні й практичні питання залишилися поза увагою науковців або не висвітлені належно в опублікованих працях, що дає підстави для окреслення перспективних напрямів подальших наукових розвідок: конкретизація змісту компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі науково-технічних текстів; розкриття сутності терміна «науково-технічний переклад» у світлі сучасних підходів, а також узагальнення здобутків представників когнітивної лінгвістики для пояснення мовленнєво-мисленнєвих процесів його здійснення; визначення типології науково-технічних текстів на прикладі нафтогазової галузі; детальніша характеристика студента-філолога як активного суб'єкта письмової перекладацької діяльності; використання автоматизованих систем перекладу для створення квазіпрофесійного інформаційно-комунікаційного середовища як умови навчання майбутніх письмових перекладачів, розробка моделі формування у майбутніх бакалаврів філології

компетентності в письмовому науково-технічному перекладі в умовах цього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василенко Т. П. Формування англомовної лексичної компетенції майбутніх філологів з письмового перекладу публіцистичних текстів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Т. П. Василенко – К., 2015. – 199 с.
2. Гавриленко Н. Н. Лингвистические и методические основы подготовки переводчиков с иностранного языка на русский в области науки и техники (на примере перевода с французского языка на русский): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Н. Н. Гавриленко. – М., 2006. – 50 с.
3. Зяблова О. А. Принципы исследования языка для специальных целей (на примере языка экономики): автореф. дисс. ... д-ра филол. наук: 10.02.19 / О. А. Зяблова. – М., 2005. – 48 с.
4. Ігнатенко В. Д. Методика навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / В. Д. Ігнатенко. – К., 2017. – 239 с.
5. Іщенко Н. І. Науково-технічний стиль у системі функціональних стилів / Н. І. Іщенко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – 2014. – Вип. 46. – С. 78–80.
6. Кавицька Т. І. Формування текстотвірної компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі з української мови на англійську: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Т. І. Кавицька. – Київ, 2015. – 296 с.
7. Кияк Т. Р. Лінгвістика фахових мов: предмет, проблеми, перспективи [Електронний ресурс] / Т. Р. Кияк, О. І. Каменська. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vknlu_mtmk/2011_1/5.pdf
8. Колос Ю. З. Формування інформаційно-технологічних компетентностей майбутніх перекладачів у процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ю. З. Колос. – К., 2010. – 20 с.
9. Королькова С. А. Текстологическая модель обучения письменному переводу студентов языковых вузов: на материале французского языка: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / С. А. Королькова. – Волгоград, 2006. – 198 с.

10. Максименко Л. О. Специфіка психологічних механізмів мовленнєвої діяльності перекладача у письмовому двосторонньому перекладі / Л. О. Максименко // Вісник КНЛУ. Серія: Педагогіка та психологія. – 2015. – Вип. 24. – С. 25–37.
11. Михайлов А. В. Формирование профессионального призвания будущего переводчика: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / А. В. Михайлов. – Калининград, 2010. – 24 с.
12. Міщенко А. Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу: монографія / А. Л. Міщенко. – Вінниця: Нова книга, 2013 – 448 с.
13. Пасічник Т. Д. Методика навчання майбутніх філологів писемного двостороннього перекладу комерційних листів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Т. Д. Пасічник. – К., 2011. – 300 с.
14. Попова О. В. Теоретико-методичні засади професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах професійної освіти: дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04, 13.00.02 / О. В. Попова. – Одеса, 2017. – 479 с.
15. Попова Т. В. Методика обучения студентов неязыковых вузов письменному переводу научных текстов (на материале немецкого языка): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Т. В. Попова. – СПб, 2009. – 253 с.
16. Прозорова М. И. Формирование профессионально важных качеств переводчика у студентов-лингвистов в процессе обучения в вузе: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / М. И. Прозорова. – Калининград, 2004. – 215 с.
17. Сорокина О. А. Формирование профессиональной направленности будущих переводчиков в системе высшего образования: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / О. А. Сорокина. – Челябинск, 2008. – 22 с.
18. Тархова Л. А. Формування пізнавальної самостійності майбутніх перекладачів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. А. Тархова. – Одеса, 2006. – 200 с.
19. Фабрична Я. Г. Методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля (англійська й українська мови): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Я. Г. Фабрична. – К., 2015. – 22 с.
20. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 376 с.
21. Шупта О. В. Формування готовності до професійної творчої діяльності майбутніх перекладачів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. В. Шупта. – Тернопіль, 2005. – 242 с.

REFERENCES

1. Vasylenko T. P. *Formuvannya anhlomovnoyi leksychnoyi kompetentsiyi maybutnikh filolohiv z pysmovoho perekladu publitsystychnykh tekstiv* [Forming of the English lexical competence in translation of future philologists on the basis of translation of op-ed articles]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 2015. 199 p.
2. Gavrilenko N. N. *Lingvisticheskie i metodicheskie osnovy podgotovki perevodchikov s inostrannogo yazyka na russkii v oblasti nauki i tekhniki (na primere perevoda s frantsuzskogo yazyka na russkii)* [Linguistic and methodological basics of training translators from the foreign language into Russian in the fields of science and technology (on the basis of translation from French into Russian)]: avtoref. dis. ... d-ra ped. nauk: 13.00.02. Moscow, 2006. 50 p.
3. Zyablova O. A. *Printsipy issledovaniya yazyka dlya spetsialnykh tselei (na primere yazyka ekonomiki)* [Principles of researching language for specific purposes (a case study of the Economics language)]: avtoref. diss. ... d-ra filol. nauk: 10.02.19. Moscow, 2005. 48 p.
4. Ihnatenko V. D. *Metodyka navchannya maybutnikh filolohiv pysmovoho perekladu naukovotekhnichnykh tekstiv frantsuzkoyu movoyu* [Methodology of teaching future philologists the written translation of scientific texts into the French language]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 2017. 239 p.
5. Ishchenko N. I. *Naukovo-tekhnichnyy styl u systemi funktsionalnykh styliv* [Scientific and technical style in the system of functional styles]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiya». Seriya «Filolohichna». 2014, Vol. 46. pp. 78–80.
6. Kavytska T. I. *Formuvannya tekstotvirnoyi kompetentnosti maybutnikh filolohiv u pysmovomu perekladadi z ukrayinskoyi movy na anhliysku* [Developing textual competence of Philology majors in translation from Ukrainian into English]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 2015. 296 p.
7. Kyyak T. R., Kamenska O. I. *Linhvistyka fakhovykh mov: predmet, problemy, perspektyvy* [Linguistics of languages for specific purposes: subject, problems, prospects]. Available at http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vknlu_mtmk/2011_1/5.pdf.
8. Kolos Yu. Z. *Formuvannya informatsiyno-tekhnologichnykh kompetentnostey maybutnikh perekladachiv u protsesi fakhovoyi pidhotovky* [Formation of information-technological competences of future translators during their training]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv, 2010. 20 p.
9. Korolkova S. A. *Tekstologicheskaya model obucheniya pismennomu perevodu studentov yazykovykh vuzov: na materiale frantsuzskogo yazyka* [Text-based model of teaching translation to language students: a case study of the French language]: diss. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Volgograd, 2006. 198 p.

10. Maksymenko L. O. *Spetsyfika psikhologichnykh mekhanizmv movlennyevoyi diyalnosti perekladacha u pysmovomu dvostoronnomu perekladi* [Peculiarities of psychological mechanisms of translator's speech activity in bilingual translation]. *Visnyk KNLU. Seriya Pedahohika ta psikhohiya*, 2015, Vol. 24. pp. 25–37.
11. Mikhailov A. V. *Formirovanie professionalnogo prizvaniya budushchego perevodchika* [Forming future translator's professional vocation]: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.08. Kaliningrad, 2010. 24 p.
12. Mishchenko A. L. *Linhvistyka fakhovykh mov ta suchasna model naukovo-tekhnichnoho perekladu: monohrafiya* [Linguistics of languages for specific purposes and modern model of science and technical translation: monograph]. Vinnytsya: Nova knyha, 2013. 448 p.
13. Pasichnyk T. D. *Metodyka navchannya maybutnikh filolohiv pysemnogo dvostoronnoho perekladu komertsyinykh lystiv* [Methodology of teaching future philologists to translate commercial letters]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 2011. 300 p.
14. Popova O. V. *Teoretyko-metodychni zasady profesiyno-movlennyevoyi pidhotovky maybutnikh perekladachiv kytayskoyi movy v umovakh profesiynoyi osvity* [Theoretical and methodological principles of professional and speech training of future Chinese translators under conditions of university pedagogical education]: dys. ... d-ra. ped. nauk: 13.00.04, 13.00.02. Odesa, 2017. 479 p.
15. Popova T. V. *Metodika obucheniya studentov neyazykovykh vuzov pismennomu perevodu nauchnykh tekstov (na materiale nemetskogo yazyka)* [Methodology of teaching non-language students to translate academic texts (a case study of German)]: diss. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. St Petersburg, 2009. 253 p.
16. Prozorova M. Y. *Formyrovanye professyonalno vazhnykh kachestv perevodchyka u studentov-lynhvystov v protsesse obuchenyya v vuze* [Developing professionally important translation qualities in language students in the process of university training]: dyss. ... kand. ped. nauk: 13.00.08. Kalynynhrad, 2004. 215 p.
17. Sorokina O. A. *Formirovanie professionalnoi napravlennosti budushchikh perevodchikov v sisteme vysshego obrazovaniya* [Forming future translators' professional orientation in the system of higher education]: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.08. Chelyabinsk, 2008. 22 p.
18. Tarkhova L. A. *Formuvannya piznavalnoyi samostiynosti maybutnikh perekladachiv u protsesi profesiynoyi pidhotovky* [Cognitive individuality development of future translators' in the process of their professional education]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Odesa, 2006. 200 sp
19. Fabrychna Ya. H. *Metodyka navchannya maybutnikh filolohiv pysmovoho dvostoronnoho perekladu z vykorystannyam movnoho portfelya (anhliyska y ukrayinska movy)* [Methodology

of teaching bilateral translation with language portfolio to student philologists (English and Ukrainian)]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 2015. 22 p.

20. Chernovatyy L. M. *Metodyka vykladannya perekladu yak spetsialnosti: pidruchnyk dlya stud. vyshchyykh zaklad. osvity za spetsialnistyu «Pereklad»* [Methodology of teaching translation as specialty: course book for university students majoring in Translation]. Vinnytsya: Nova knyha Publ., 2013. 376 p.

21. Shupta O. V. *Formuvannya hotovnosti do profesiynoyi tvorchoyi diyalnosti maybutnikh perekladachiv* [Developing future translators' readiness for professional creative activity]: dys. ... kandydata ped. nauk: 13.00.04. Ternopil, 2005. 242 p.